

الگویی که پیوند می دهد

الگوی پیوند ذرات کاینات در سه حوزه ی جسمانی، زیستی و معنوی

کل ویلبر

برگردان

دکتر جمشید جمشیدی

سرشناسه: ویلبر، کن Wilber, Ken

عنوان و نام پدیدآور: الگویی که پیوند می‌دهد: الگوی پیوند ذرات کاینات در سه حوزه‌ی جسمانی، زیستی و معنوی/ کن ویلبر؛ برگردان جمشید جمشیدی.

مشخصات نشر: تهران: الکا، ۱۳۹۰.

شابک: 978-964-2822-14-0

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتاب حاضر ترجمه بخش‌هایی از کتاب‌های "A theory of everything : an integral

The eye of spirit : an "vision for business, politics, science, and spirituality" 2000

Sex, ecology, spirituality : " و "integral vision for a world gone slightly mad, 3 rd ed, 2001

the spirit of evolution, 2nd ed, 2000" تألیف کن ویلبر است.

یادداشت: واژه‌نامه.

یادداشت: کتاب‌نامه.

موضوع: زندگی

شناسه افزود: جمشیدی، جمشید، ۱۳۲۶ - مترجم

رده بندی کتب: ۴۳۱ BD / ۹الف ۷ ۱۳۹۰

رده بندی دیویی: ۱۹۱

شماره کتابشناسی ملی: ۲۰۸۲-۲۱

نشر الکا

الگویی که پیوند می‌دهد

نویسنده: کن ویلبر

برگردان: دکتر جمشید جمشیدی

چاپ اول: ۱۳۹۱

تیراژ: ۱۰۰۰

چاپ و صحافی: جهان کتاب

قیمت: ۹۰۰۰ تومان

حق چاپ و نشر محفوظ

ستارخان - دربان نو - خیابان یکم - کوچه‌ی غلامی - پلاک ۷ - طبقه‌ی اول

تلفن: ۶۶۵۰۶۹۲۹

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۸۲۲-۱۴-۰

Olka.pub@gmail.com

فهرست

۷	درباره‌ی نویسنده
۱۹	الگویی که پیوند می‌دهد
۲۱	یادداشت مترجم
۱۰۵	خلاصه‌ی مدل روان‌شناسی من
۱۰۷	یادداشت مترجم
۱۹۱	علم و دین
۲۳۵	فرهنگ فارسی - انگلیسی

درباره‌ی نویسنده

کِن ویلبر (Ken Wilber) به سال ۱۹۴۹ در اکلوهما سیتی دیده به جهان گشود. سال‌های جوانی وی، به تبعیت از پدرش که کارمند نیروی هوایی ارتش آمریکا بود و ناگزیر از انجام مأموریت در شهرهای مختلف، در ایالت‌های مختلف آمریکا سُرّی شد. تحصیلات دبیرستانی را در لینکلن در نبراسکا گذراند و برای تحصیل در رشته‌ی پزشکی وارد دانشگاه دوک در کارولینای شمالی شد. ولی در همان سال اول علاقه‌ی خود را به این رشته از دست داد. پس از مدتی که در رشته‌ی روان‌شناسی و فلسفه‌ی خاور و باختر به مطالعه پرداخت به نبراسکا بازگشت و این بار در رشته‌ی بیوشیمی به تحصیل پرداخت. پس از توفیق به دریافت گواهی فارغ‌التحصیلی در این رشته، تصمیم گرفت به مطالعه و نوشتن کتاب‌های مورد علاقه خود بپردازد.

نوشتن اولین کتاب خود را با نام طیف شعور^۱ در سن بیست و سه سالگی آغاز کرد. این کتاب ۶۰۰ صفحه‌ای با متنی بسیار وزین سرانجام در سال ۱۹۷۷ منتشر شد. پس از آن با مطالعه و شرکت فعال در تمرین‌های تعمقی، کتاب‌های پُرشمار را منتشر کرد.

او در سال ۱۹۸۴ با همسرش تری (Terry) ازدواج کرد که پنج سال بعد در اثر ابتلاء به سرطان او را تنها گذاشت. کن با وجود تحمل فشارهای روحی زیاد پس از فوت همسرش از مطالعه و نوشتن دست نکشید و تاکنون بیش از بیست کتاب منتشر کرده است که به بیش از بیست و پنج زبان عمده‌ی دنیا ترجمه شده‌اند. او به عنوان نویسنده‌ی با بیش‌ترین کتاب ترجمه‌شده در آمریکا شهرت دارد. نگارش کتاب مفصل وی، با نام *تریلوزی کاینات* (Kosmos Trilogy) هم‌اکنون نیز ادامه دارد.

ویلبر به خاطر نبوغ پویایی منحصربه‌فردش، به‌ویژه در عرصه‌ی مطالعات روحانیت و شعور، اغلب به آینشتاین شعور خوانده می‌شود. شماری از دانشگاه‌های آمریکا از جمله دانشگاه ناروپا، جان اف کندی و دانشگاه ایالتی نیویورک با الهام از نظریه‌های ویلبر دوره‌های آکادمیک مطالعات روان‌شناسی انتگرال را تأسیس کرده‌اند. کن در بسط نظریه‌ی روان‌شناسی انتگرال می‌کوشد خاور و باختر را تلفیق کرده و سرانجام مخاطب را قانع کند که در کاینات هیچ چیز بی‌ثمری وجود ندارد و در نتیجه هیچ چیز نباید حذف شود زیرا «همه‌ی ذرات هستی با خدای خویش در پیوند است».

کن ویلبر پس از مطالعه‌ی گسترده‌ی تحقیقات بیش از صد پژوهشگر خاوری و باختری موفق شد الگوی منحصربه‌فرد خود را بیافریند که دیدگاه انتگرال (تلفیقی، فراگیر، هم‌آهنگ‌کننده، همه‌جانبه) بیان ساده‌ی آن است.

حاصل کار پژوهشگران بسیاری را می‌توان در کتاب *روان‌شناسی انتگرال*^۲ او به‌اختصار مطالعه کرد. موضوع تحقیقات شماری از این پژوهشگران و سیر تکوین دیدگاه ویلبر را در رابطه با این موضوعات تحقیقی می‌توان در جدول زیر خلاصه کرد.

نام پژوهشگر	موضوع پژوهش	پاسخ به پرسش
پیازه ^۱ ، کگان ^۲	شناخت	میزان آگاهی من؟
لاوینجر ^۳	خود	من کیستم؟
گریوز ^۴	ارزش	چه چیزی برای من با ارزش است؟
کولبرگ ^۵	اخلاق	چه باید کرد؟
سل من ^۶ ، پری ^۷	مناسبات بینافردی	ما چه‌گونه باید با هم بسازیم؟
فولر ^۸	مغفویت، روحانیت	نهایت هستی چیست؟
گلمن ^۹	احساسات	احساس من نسبت به این چیست؟
هوسن ^{۱۰}	زیبایی‌شناسی	چه چیزی برای من جذابیت دارد؟
مازلو ^{۱۱}	نیاز	به چه چیزی نیاز دارم؟
گاردنر ^{۱۲}	چه‌گونه‌ی حرکات بدنی	چه‌گونه بدن را باید حرکت داد؟

با آن‌که ویلبر در کتاب‌هایش به کارهای این پژوهشگران با ولب بیش‌تری استناد می‌کند اما در جمع‌بندی‌های خود از نتایج کاوش‌های محققان بی‌شمار دیگری نیز بهره می‌گیرد. ویلبر هر یک از این موضوعات پژوهشی را یک خط یا جویبار شعوری می‌نامد. به عبارتی ظرف

- 1- Jean Piaget
- 2- Robert Kegan
- 3- Jane Loevinger
- 4- Graves, C.
- 5- Lawrence Kohlberg
- 6- Selman, R.
- 7- Perry
- 8- Fowler
- 9- Golman
- 10- Housen
- 11- Abraham Maslow
- 11- Gardner

شعور شامل خطوط یا جویبارها می‌شود. علاوه بر این خطوط یا جویبارها می‌توان از ده‌ها خط دیگر از جمله خطوط موسیقی، عواطف و انگیزه‌ها، وظیفه، توانایی‌های منطقی - ریاضی، مهارت‌های زبانی و فتون ارتباطی، روان‌شناختی - جنسی و غیره نیز نام برد که ویلبر در ظرف شعور خود جای می‌دهد.

ویلبر از میان این تحقیقات به دو فرآیند مشترک بسیار مهم دست می‌یابد.

۱- در وحله اول ویلبر درمی‌یابد که اکثر خطوط یا جویبارهای شعوری مستقلاً رشد یابنده‌اند و از یک روند مرحله‌مند یا تسلسل سطوحی تبعیت می‌کنند. یک سیر پیشرفت از سطح تحتانی یا نازل تا سطح فراز و عالی در تمام زمینه‌ها مشاهده می‌شود. نمونه‌ی ساده‌ی آن؛ اتم‌ها به ملکول، ملکول‌ها به سلول، سلول‌ها به نسج (مانند نسج پوست، یا مخاط معده و غیره)، نسج به اندام (مانند عضو قلب، مغز و غیره)، اندام‌ها به دستگاه (مانند دستگاه گردش خون یا دستگاه گوارشی و غیره)، دستگاه‌ها به انسان، انسان‌ها به اجتماع (مانند یک ملت، یک کشور یا یک منطقه و غیره) و الی آخر تا بی‌نهایت سیر تکاملی ادامه می‌یابد. در هر خط شعوری هم‌فکند مثال ساده اتم‌ها، سلول‌ها و... سطح فرادست (بالایی که پیچیده‌تر است) سطح فرودست (پایینی که نسبتاً ساده‌تر است) را در خود شامل دارد. به عبارتی هر سطح در یک تکامل طبیعی به سطح بالاتر، سطح حاضر خود را نباید حذف یا انکار بکند، بلکه آن را در آغوش گرفته ولی نه محبوس در آن، بلکه به فرای آن قدم بگذارد. خطوط یا جویبارهای شعوری در عین این که مستقلاً رشد می‌کنند ولی نسبت به هم بی‌تأثیر نیستند. ویلبر بر این باور است که خط شناخت می‌تواند بسیاری از خطوط دیگر شعور را تحت شعاع قرار دهد. سیر تکاملی سطوح در جویبارهای مختلف به‌طور مشترک از اصولی پیروی می‌کنند که ویلبر با عنوان «اصول بیستگانه»^۱ در کتاب *جنسیت، بوم‌شناسی و روحانیت*^۲ به شرح مفصل آن‌ها می‌پردازد.

برگردان فارسی اصول بیستگانه‌ی تکامل تحت عنوان «الگویی که پیوند می‌دهد» یکی از فصل‌های کتاب حاضر است.

ویلبر در *روان‌شناسی انتگرال* خود با مهارت و زیبایی قابل توجهی مبحث ارتقاع خط یا جویبار روحانی را به روشی علمی و قانع‌کننده، عاری از متافیزیک (ماوراء طبیعت) تشریح

می‌کند. او سیر تکامل شعور را در راستای سلسله‌مراتب رشدیافته‌ی جسم - تن - ذهن - روح - ذات (اسپیریت) توضیح می‌دهد. هر سطح با شامل کردن سطح قبلی در خود به فرای سطحی که عالی‌تر است تحول می‌یابد. بالاخره ذات مطلق (اسپیریت) است که تمام سطوح پایینی را در درون خود حفظ می‌کند بدون آن‌که در هیچ یک از سطوح جا خوش کند، و ذات حقیقی (مطلق) می‌شود. ویلبر نشان می‌دهد که چه‌گونه تکامل هم‌زمانی تمام عناصر شعور از سطح نازل (زمن) تا به سطح فرازین (ظریف و ظریف‌تر و سرانجام خدایی) آن بدون شکاف در وابستگی‌ها و پیوستگی‌های میان آن‌ها می‌تواند به وقوع بپیوندد.

مشتاقان می‌توانند برگردان فارسی خلاصه‌ی روان‌شناسی/انترگرال او را در همین کتاب مطالعه کنند.

جدول ۱ چهار کادرنس یا ابعاد واقعیت‌ها

	کوادرنس دست راست (ظاهری)	کوادرنس دست چپ (باطنی)
مفردی	آن (عینی) (کرداری - علم - واقعیت)	من (ذهنی) (نیتی - هنر - ریایی)
جمعی	آن‌ها (بیناعینی) (اجتماع - نظریه سیستم‌ها - قانون)	ما (بینادهنی) (فرهنگ - اخلاق - خوب)

۲- و اما دست‌آورد دیگر ویلبر در راه‌یابی به حقایق (نسبی و مطلق) چه‌گونه است؟ ویلبر به این نتیجه می‌رسد که می‌توان حاصل تحقیقات تمام پژوهشگران را در چهار قلمروی اصلی یا کلان تقسیم‌بندی کرد. او تحقیقات وسیع را به چهار حوزه درونی فردی (نیتی - در زبان «من»)، برونی فردی (ساختار جسمانی، رفتاری - در زبان «آن») و درونی جمعی (فرهنگ - در زبان «ما») و برونی جمعی (اجتماع - سازمان‌های مدنی، زیربنای اقتصادی و فن‌آوری، قوانین - در زبان «آن‌ها») منتسب می‌کند (جدول ۱، ۴).

ذرات هستی با هم در ارتباط و پیوستگی‌اند.

جدول ۴ توسعه‌ی مرحله‌مند یک جویبار (خط) هستی را در هر یک از چهار کوارنت نشان می‌دهد. ویلبر مدل انتگرال خود را به AQAL^۱ (تمام کوارنت‌ها، تمام سطوح) نام‌گذاری کرده و هر پژوهشی که این چهار وجه را هم‌زمان مد نظر داشته باشد از نوع فراگیر و انتگرال می‌داند؛ که از معنای بیش‌تر برخوردار است.

بنابراین هر پژوهش یا جنبشی، چه عینی و چه ذهنی، که در چارچوب فرمول این چهار قلمرو (AQAL)، که ضمناً ابعاد واقعیت‌های کایناتی هستند، عمل نکند از خصلت یک‌سویه، منحرف و گسستگی برخوردار خواهد بود. پیشرفت علم و فن‌آوری و اقتصاد (بعد برونی یا عینی کاینات) بدون لحاظ‌کردن واقعیت‌های فرهنگی و نیت احاد مردم (بعد درونی و معنوی کاینات) جامعه را با نابرابری و آشفتگی‌های بسیار روبه‌رو خواهد کرد و غیره.

ویلبر با بهره‌گیری از این مدل راه‌ها چه‌گونگی عمل‌کرد یک پندار انتگرال را در زمینه‌های مختلف از جمله طب و طبابت، سیاست و دیپلماسی، آموزش و پرورش، هنر، زیبایی‌شناسی، فرهنگ، مذهب و غیره به بحث می‌کشد، که می‌توان آن را در کتاب‌های دیگر او از جمله یک نظریه برای همه چیز مفصلاً مطالعه کرد.

ویلبر در کتاب ازدواج حس با روح^۲ با روش‌شناسی انتگرال خود به مساله‌ی دین می‌پردازد و با توصیف سطوح باورهای دینی امکان هم‌سازی و تلفیق دین را با علم یا پیوند زمین و آسمان، یا گیتی‌گرایی (secularity) و روحانیت (spirituality) را به‌طرز زیبایی ترسیم می‌کند. خلاصه‌ی این مبحث در مقاله‌ی «علم و دین» در این کتاب ارائه شده است.

جدول ۴ چهار کوارنت. در هر کوارنتی برای نمونه یک خط (جویبار) با سطوح توسعه‌یافته‌ی آن آورده شده است. هر سطح در هر کوارنت با سطح متناظر تکاملی خود در کوارنت‌های دیگر مشاهده می‌شود.

1- All Quadrants All Levels

2- A Theory of Everything

3- Marriage of Sense and Soul (1998)

دنبال یکی شدن با مطلق پس از اوج ارتقاع شعور بود.

دست‌رسی به اصل مرحله‌مندی ارتقاع شعور فاز ۲ ویلبر، الحاق خطوط یا جویبارها به الگوی او فاز ۳ ویلبر نامیده می‌شوند.

زمانی که ویلبر هر چهار قلمرو یا کوادرن‌ها را در هر واقعیت هستی مهم و نقش آفرین می‌یابد، و شامل کردن و تلفیق آن‌ها را توصیه می‌کند وارد فاز ۴ ارتقاع شعور شده است.

فاز ۵ ویلبر در کتاب *روحانیت انتگرال*^۱ معرفی شده است. به‌طور خلاصه ویلبر در این کتاب به معرفی هشت چشماندار یا روش‌شناسی می‌پردازد که به کارگیری و تلفیق آن‌ها را در برخوردهای انتگرال به واقعیت‌ها توصیه می‌کند. او بر این باور است که ابزار AQAL یا کوادرن‌های «من»، «ما»، «آن»، «آن‌ها» هر کدام دارای وجه ظاهری و باطنی هستند که باید هر وجه با روش مختص خود که جمعاً شامل هشت روش است بررسی شده و در فرایند شناخت و قضاوت‌ها مد نظر قرار گیرد. چون مبحث مربوط به فاز ۵ ویلبر که به «کثرت‌گرایی انتگرال روشمندان» معروف است احتیاج به تشریح مفصل‌تر دارد و این معرفی‌نامه‌ی کوتاه مجال آن را نمی‌دهد. توصیه می‌شود برای مطالعات بیش‌تر به خود کتاب یادشده مراجعه کنید.

کتاب‌هایی که ویلبر تا به حال نگاشته است:

1. *Spectrum of Consciousness* (1977)
2. *No Boundary* (1979)
3. *The Atman Project* (1880)
4. *The Holographic Paradigm* (1982)
5. *Quantum Questions* (1984)
6. *Transformations of Consciousness* (1987)
7. *Grace and Grit* (1991)
8. *Sex, Ecology, Spirituality* (1995)
9. *A Brief History of Everything* (1996)
10. *Up from Eden* (1981)
11. *The Eye of Spirit* (1997)
12. *The Eye of Spirit* (1997)
13. *The Eye of Spirit* (1997) *A Sociable God* (1982)
14. *One Taste* (1999)
15. *Integral Psychology* (2000)
16. *Spiritual Choices* (1987)
17. *A theory of Everything* (2000)
18. *Boomeritis* (2000)
19. *The Collected Works of Ken Wilber* (2001-2002) - I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII
20. *The Simple Feeling of Being* (2004)
21. *Integral Spirituality: A Startling New Role for Religion in the Modern and Postmodern World* (2006)
22. *The Integral Vision: A Very Short Introduction to the Revolutionary Integral Approach to Life, God, Universe and Everything* (2007)
23. *Integral Life Practice: A 21st Century Blueprint for Physical Health, Emotional Balance, Mental Clarity, And Spiritual awareness* (2008)

علاوه بر کتاب‌ها، ده‌ها تارنمای اینترنتی در رابطه با کن ویلبر برای مطالعه‌ی افکار و فعالیت‌های وی در دسترس است.

نشانی چند تارنمای نمونه:

<http://www.kenwilber.com/blog/list/1>

<http://wilber.shambhala.com/>

<http://integralnaked.org>

<http://www.integralinstitute.org/>

<http://integrallife.com/>